

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/293/2013
Identifikačné číslo spisu:	6112205890
Dátum vydania rozhodnutia:	21.08.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6112205890.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa O2 Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Einsteinova 24, IČO: 35 848 863, zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Chovancom, so sídlom Trnavská cesta 60, 821 02 Bratislava, proti odporcovi U. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/XX, XXX XX W., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, IČO: 42 176 778, so sídlom Nám. Legionárov 5, 080 01 Prešov, zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, so sídlom ul. Sovietskych hrdinov č. 163/66, 089 01 Svidník, o zaplatenie 432,66 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20C/57/2012, o dovolaní vedľajšieho účastníka na strane odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. júna 2013, sp. zn. 17 Co/242/2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. júna 2013, sp. zn. 17 Co 242/2012 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Navrhovateľ sa v konaní domáhal, aby odporcovi bola uložená povinnosť zaplatiť mu do 3 dní 432,66 € s príslušenstvom a nahradiť mu trovy konania. Tvrdil, že uvedená suma predstavuje dlh odporcu v právnom vzťahu, ktorý bol založený zmluvou o pripojení k mobilnej telefónnej sieti uzavretou 26. novembra 2007 (ďalej len „zmluva o pripojení“).

Procesným úkonom z 25. apríla 2012 oznámilo Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zastúpené advokátom JUDr. Igorom Šafrankom so sídlom ul. Sovietskych hrdinov č. 163/66, 089 01 Svidník (ďalej len „združenie“), že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane odporcu. Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 25. apríla 2012, č. k. 20 C 57/2012-30 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi istinu vo výške 432,66 € s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne z priznanej sumy od 12. júna 2009 až do zaplatenia a trovy konania vo výške súdneho poplatku 25.50 € na účet navrhovateľa vedený v X. č.ú.: XXXXXXXXXXXX/XXXX a trovy právneho zastúpenia vo výške 94,01 € na účet právneho zástupcu navrhovateľa vedený v S. pobočka W., č.ú.: XXXXXXXXXXXX/XXXX, a to všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvého stupňa k záveru, že návrh je dôvodný, keď v konaní bolo preukázané, že odporca si neplnil svoje povinnosti vyplývajúce z uzavretej zmluvy o pripojení, neuhrádzal vyúčtované faktúry. V dôsledku toho navrhovateľovi vznikla pohľadávka z titulu poskytovania služieb podľa zmluvy o pripojení zo dňa 26. novembra 2007 a zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách vo výške 75,42 €. Odporca taktiež nesplnil povinnosti vyplývajúce z uzavretého Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 26. novembra 2007, v zmysle ktorého nadobudol odporca od navrhovateľa telekomunikačné zariadenie za zvýhodnených podmienok a zaviazal sa na jeho využívanie po dobu 24 mesiacov. V dôsledku porušenia týchto povinností mu bola uložená i povinnosť uhradiť zmluvnú pokutu v sume 357,24 €.

Výrok uvedeného rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o zmluvnej pokute 357,24 €, napadlo združenie odvolaním.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 25. júna 2013, sp. zn. 17 Co 242/2012 odvolanie združenia odmietol ako podané neoprávnenou osobou v zmysle § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. V odôvodnení poukázal na § 201 O.s.p. a vyslovil názor, že vedľajší účastník môže podať odvolanie, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Keďže v danej veci o taký prípad nešlo, združenie nebolo oprávnené podať proti prvostupňovému rozhodnutiu odvolanie.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podalo združenie dovolanie s tým, že odvolací súd mu odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo odmietol jeho odvolanie ako odvolanie podané neoprávnenou osobou, napriek tomu, že na to neboli splnené zákonné podmienky. Podľa združenia postupoval odvolací súd v rozpore s cieľmi Európskej únie pri zabezpečovaní vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa deklarovanej v čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a čl. 38 a 47 Charty základných práv EÚ, ale aj v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ. Dovolateľ zároveň namietal nesprávne právne posúdenie ustanovení § 93 a § 201 O.s.p., ktoré (sám) v dovolaní podrobne vyložil. Podľa názoru združenia odvolací súd porušil jeho právo na zákonný súd a jeho znemožnil realizáciu jeho procesných práv, ktoré sú mu priznané v občiansko-súdnom konaní, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovalo za nezákonné a žiadalo dovolaním napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu poprel prípustnosť aj vecnú opodstatnenosť dovolania združenia. Žiadal dovolanie zamietnuť ako nedôvodné, z dôvodu, že procesná legitimácia vedľajšieho účastníka na podanie odvolania je obmedzená účastníkom, na strane ktorého vystupuje.

Odporca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas vedľajší účastník na strane odporcu zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 druhá veta O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Keďže v prejednávannej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, jeho prípustnosť bolo treba posudzovať podľa ustanovenia § 239 O.s.p.

Uznesenie odvolacieho súdu v predmetnej veci však nemožno podriaďovať pod žiaden dôvod prípustnosti vyplývajúci z ustanovenia § 239 O.s.p., lebo odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa nezmenil, ale ho potvrdil a nerozhodoval ani vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Rovnako odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení prípustnosť dovolania nevyslovil a nejde o potvrdzujúce uznesenie o návrhu na zastavenie

výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 2 písm. a/, písm. b/, písm. c/ O.s.p.).

Dovolanie vedľajšieho účastníka na strane odporcu preto podľa ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania vedľajšieho účastníka na strane odporcu by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len ak by v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

V súvislosti s námietkou dovolateľa, ale tiež vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p.

Združenie v dovolaní nenamietalo, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia takej procesnej vady nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článok 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Medzi takéto práva patrí nepochybne aj právo na preskúmanie vecnej správnosti prvostupňového rozhodnutia v inštančnom konaní odvolacím súdom na základe včas podaného riadneho opravného prostriedku za predpokladu, že jeho podanie zákon nevylučuje. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za odňatie možnosti konať pred súdom považuje aj taký postup, keď odvolací súd odmietne odvolanie ako podané neoprávnenou osobou podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p., hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky.

Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevylučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník (§ 201 O.s.p.)

Citované zákonné ustanovenia treba vykladať vo vzájomnej súvislosti s ďalšími ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a so zreteľom na konkrétnu prejednávajúcu vec.

V danom prípade bolo treba zohľadniť aj nové znenie ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Citovaným ustanovením bola do právnej úpravy zavedená druhá skupina, resp. typ vedľajšieho účastníka s účinnosťou od 15. októbra 2008 (zákonom č. 348/2008 Z. z.)

Cieľom nového znenia ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. je bezpochyby rozšírenie ochrany práv v prípadoch, v ktorých existuje dôležitý verejný záujem, avšak v ktorých by bolo veľmi problematické zo strany subjektov, ktoré majú (vzhľadom na svoje zameranie alebo predmet činnosti) záujem vstupovať do konaní ako vedľajší účastníci. V praxi ide hlavne o právnické osoby zamerané na ochranu jednotlivcov a skupín pred diskrimináciou, o združenia na ochranu spotrebiteľov a podobne. V rámci tohto druhého typu vedľajšieho účastníctva, (na rozdiel od prvej skupiny vedľajšieho účastníctva, v ktorej musí ísť o hmotnoprávny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania) sa hmotnoprávny záujem na výsledku konania neskúma. Legitimáciu na vstup vedľajšieho účastníka do konania dáva samotný (príslušný) zákon. Sú to aj prípady sporov o ochrane spotrebiteľa, keď na strane spotrebiteľa môže vystupovať právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana spotrebiteľských práv podľa zákona č. 205/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že aj ustanovenie § 201 O.s.p. v podstate rozlišuje dva typy vedľajších účastníkov. Prvým je vedľajší účastník, ktorý v konaní vystupuje popri navrhovateľovi alebo odporcovi v zmysle ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. s rovnakými právami a povinnosťami ako účastník konania (§ 93 ods. 4 O.s.p.) a druhým (v zmysle nového znenia ustanovenia citovaného zákonného ustanovenia) je vedľajší účastník, ktorému z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania (napríklad v prípadoch poistenia). V druhom z uvedených typov (t. j. ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom konania a vedľajším účastníkom) je vedľajší účastník oprávnený podať odvolanie bez zreteľa na stanovisko účastníka konania, popri ktorom v spore vystupuje, ba aj proti jeho vôli, samozrejme za predpokladu, že preukáže, že z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania.

V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p. do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov, urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

V predmetnej veci vedľajší účastník vstúpil do konania z vlastného podnetu, a to písomným oznámením o vstupe vedľajšieho účastníka, do konania zo dňa 26. apríla 2012.

Pokiaľ odvolací súd odvolanie vedľajšieho účastníka vyhodnotil ako podané neoprávnenou osobou, keď pri svojom rozhodnutí zohľadnil iba druhú vetu ustanovenia § 201 O.s.p. (t. j. že v danom prípade z právneho predpisu nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom) a vyvodil, že nie je dané jeho oprávnenie na podanie odvolania, jeho rozhodnutie nie je správne. Odvolací súd mal správne vyložiť celé ustanovenia § 201 a (pri úvahe o oprávnení vedľajšieho účastníka na podanie odvolania) vychádzať aj z ustanovenia § 93 ods. 2, ods. 4 O.s.p. Odvolací súd v predmetnej veci teda nesprávne aplikoval ustanovenia § 201 O.s.p., keď nezohľadnil jeho súvislosť s ustanovením § 93 ods. 2 O.s.p., kedy sa konania môže zúčastniť popri navrhovateľovi alebo odporcovi ako vedľajší účastník aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv v danej veci podľa zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

Vedľajší účastník má rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania, teda má v zásade právo podať

odvolanie. Táto procesná legitímácia na podanie odvolania a dovolania je však obmedzená účastníkom, na strane ktorého vystupuje. Oprávnenie podať odvolanie prináleží vedľajšiemu účastníkovi iba vtedy, ak toto oprávnenie má aj účastník, na stranu ktorého sa pripojil. V prípade, že tento účastník nemá procesnú legitímáciu na podanie odvolania, nemôže ju mať ani vedľajší účastník. V opačnom prípade by sa aj vedľajšiemu účastníkovi priznalo viac procesných práv, než má účastník, na ktorého strane vystupuje. Vedľajší účastník môže podať odvolanie aj vtedy, ak odvolanie podal účastník. Ak podá odvolanie len vedľajší účastník, môže ho podať len v tom prípade ak hlavný účastník s takýmto úkonom vyjadrí súhlas.

V prípade, že účastník odmietne dať súhlas k odvolaniu vedľajšieho účastníka, je odvolanie vedľajšieho účastníka bez tohto súhlasu právne neúčinné.

Z uvedeného vyplýva, že akýkoľvek úkon v konaní vedľajší účastník vykoná, nesmie byť v rozpore so záujmami hlavného účastníka, na ktorého procesnej strane vystupuje. Z tejto dikcie nemožno jednoznačne odvodiť, že úkon vedľajšieho účastníka s ktorým nesúhlasí hlavný účastník, bude automaticky zo strany súdu zamietnutý. Nasvedčuje tomu dikcia § 93 ods. 4 O.s.p. „posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností“. Z tejto dikcie možno vyvodiť, že súd bude úkon vedľajšieho účastníka, s ktorým nevyslovil súhlas hlavný účastník, posudzovať so zreteľom na všetky okolnosti prípadu. Môže sa totiž stať, že takýto úkon bude vlastne hlavnému účastníkovi na prospech, v tom prípade môže súd zväžiť, že takýto úkon vykoná, a to napriek nesúhlasu hlavného účastníka.

Ustanovenie § 201 veta druhá O.s.p. zdôrazňuje samostatnosť (nezávislosť na vôli a úkonoch niekoho iného) procesného oprávnenia vedľajšieho účastníka podať odvolanie v tých veciach, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Uvedené ustanovenie v spojení s § 93 O.s.p. nemožno však v žiadnom prípade vykladať tak, že vedľajší účastník má právo podať odvolanie iba vtedy, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania jeho vzťahu s účastníkom konania.

Rozhodovacia prax súdov zastáva názor, že legitímácia vedľajšieho účastníka na odvolanie je vo všeobecnosti daná, ak sa ním podporovaný účastník nevzdal práva podať tento opravný prostriedok alebo ak s odvolaním vedľajšieho účastníka nevyjadril nesúhlas. Ak podá odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa len vedľajší účastník, musí sa súd vždy zaoberať tým, či a aké stanovisko zaujal k tomuto odvolaniu účastník podporovaný vedľajším účastníkom. Pokiaľ tento účastník vyjadril v konaní svoju vôľu tým, že sa vzdal odvolania, nemôže ho podať ani vedľajší účastník. Ak sa účastník odvolania nevzdal, je súd v prípade, že odvolanie podal len vedľajší účastník, povinný vyzvať ním podporovaného účastníka na vyjadrenie, či dáva k tomuto odvolaniu súhlas. Ak účastník odmietne takýto súhlas vedľajšiemu účastníkovi udeliť, je odvolanie vedľajšieho účastníka neúčinné, čo má za následok, že odvolací súd odmietne jeho odvolanie ako podané osobou, ktorá na odvolanie nie je oprávnená (porovnaj tiež uznesenie najvyššieho súdu z 30. apríla 2009, sp. zn. 1 Cdo 59/2009).

Pre rozhodnutie dovolacieho súdu v preskúmvanej veci bolo určujúce, že odvolací súd odmietol odvolanie vedľajšieho účastníka z dôvodu, ktorý v danom prípade jednoznačne neprichádzal do úvahy.

Skutočnosť, že dôvod odmietnutia odvolania uvedený v napadnutom uznesení nebol ako procesný predpoklad tohto postupu dovolacieho súdu daný, vedie v dovolacom konaní k záveru, že postupom dovolacieho súdu bola združeniu odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dovolací súd na tomto základe dospel k záveru, že dovolanie združenia je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené. So zreteľom na to dovolaním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.